

E hármás örökség megfontolásán túl a protestáns jelleg másik jellemzője Török Istvánnál a felekezeti konzervativizmus visszaszorításának igyekezete, a konfesszionalizmustól való elhatárolódás. Egyaránt óv a hamis öntudatkeltés veszélyeitől és a hagyományba merevedés látszataitól. Ezek nem kerülhetnek oda a protestáns hitvallás helyére, mivel „a felekezeti konzervativizmus a múltból, a hitvallás pedig az Igéből táplálkozik.”⁶

Erősítsen meg bennünket mindezekben a mai együttes zsinati ülés és a közös lelkészszentelő istentisztelet, és ne feledjük: a bűnös ember egyedül Jézus Krisztusban való hit által, Isten ingyen kegyelméből, kizárólag a Szentírás alapján és a Megváltó Krisztus érdeméből üdvözülhet. Mindezekért egyedül Istené a dicsőség!

Fekete Károly

Dr. Fischl Vilmos, a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának főtájkára a közös munkára, egymás megsegítésére és oktatási intézményeik fenntartására buzdította a református és evangélikus egyházakat.

Dr. Jack Felch, a Pennsylvania állambeli Lehigh Presbytery moderátora és Jim Ferlino a Lehigh Presbyteryben élő presbiteriánus testvérek, illetve az Amerikai Egyesült Államok Presbiteriánus Egyházának nevében köszöntötték a közös zsinat tagjait, és hálát adtak azért a két évtizedes együttműködésért, amely a missziói és lelkigondozói szolgálat terén bontakozhatott ki a romániai magyar református egyházkerületek és a Lehigh Presbytery között.

Dr. Margriet Gosker, a Hollandiai Protestáns Egyház reformációi jubileumi nagykövete egyháza zsinati elnökének nevében köszöntötte a közös zsinatot, és a következőket mondta:

Főtiszteletű Zsinat, Főtiszteletű és Főtisztelendő Püspök Urak,
Testvéreim a Krisztusban!

Nagyon köszönöm, hogy meghívtak az 500 éves reformáció jubileuma alkalmából Kolozsváron tartott ünnepi közös zsinatra és közgyűlésre. Mindenekelőtt zsinatunk elnökének, Karin van den Broeke lelkésznek áldáskívánását tolmácsolom mindnyájuknak.

1995-ben jártam először Kolozsváron. Akkor is ünnepi rendezvényen vettem részt: a Protestáns Teológiai Intézet arra emlékezett, hogy 100 éves a kolozsvári református lelkészképzés. Tulajdonképpen a reformáció volt az, amely összekötötte országainkat: a történelmi Magyarországot és a Hét Egyesült Holland Tartomány Köztársaságát.

Férjem, dr. Postma Ferenc professzor a magyar peregrináció szakembere. Tőle tudom, hogy 1800-ig több mint 2300 magyarországi és különösképpen erdélyi protestáns diák érkezett hazánkba. Teológiát, filozófiát és orvostudományt tanultak nálunk. Hazájukban nem volt protestáns egyetem, s ezért otthon nem részesülhettek akadémiai szintű képzésben. Ezért jöttek hozzánk. Öt

⁶ Török István: *Protestáns hitvallás*, 357.

egyetemünket látogatták, s ezek közül a franekeri különösen népszerű volt. Nem kevesebb, mint 1200 magyar diák tanult Franeker egyetemén. Amikor pedig hazautaztak, több ezer könyvet és egyéb tananyagot vittek magukkal. Napjainkban a magyar könyvtárak és levéltárak nagyon fontos tárházai közös múltunk tanulmányozása tekintetében.

De mondjak valami mást is önöknek. A férjemet Ferencnek hívják, anyósom neve Tóth Juliánna volt. Feleségül ment egy holland emberhez, mint ahogy több magyar diák vett el feleségül holland lányt a korábbi időkben: Apáczai Csere János például feleségül vette Aletta van de Maetet. A küküllővári lelkész, ifj. Dadai János házasságot kötött Cornelia van Uylenburgh-gel, s így lett leg híresebb festőnknek, Rembrandtnak rokona. A holland–magyar házasságkötés olyan gyakorivá vált, hogy az önök zsinata 1787-ben eldöntötte, hogy magyar diákok számára tilos holland lánnyal nősülni. Nem tudom mennyire volt eredményes ez a rendelkezés, de én nagyon büszke vagyok arra, hogy anyósom magyar volt.

Országainknak hosszú közös történelme van a hit és református kultúrát illetően. Remélem, hogy ez a történelmi kapcsolat a mostani reformációs jubileum után is megmarad, és ezután is gyümölcsöző lesz.

Kedves Kató Béla Püspök Úr!

Most egy otthonról hozott ajándékot szeretnék átnyújtani önnek: egy jellegzetes holland református Bibliát, amelyben illusztrációk vannak, s ezek mellett tizenkilenc neves holland bibliatörténész írásait, valamint a híres reformátorok, Kálvin János, Luther Márton, Melanchthon Fülöp és több más biblikus magyarázatait tartalmazza.

Köszönöm a megtisztelő figyelmet.

Margriet Gosker

Mag. dr. h. c. Fónyad Pál nyugalmazott evangélikus lelkész, az ausztriai Martin Luther Bund főtitkára az alábbi szavakkal köszöntötte az ünnepi közös zsinatot:

Tisztelt Püspök Urak! Ünneplő Zsinati Tagok!

Testvérek a Jézus Krisztusban!

A németországi székhelyű Martin Luther Bund, azaz a Luther Márton Szövetség, valamint az Ausztriai Luther Márton Szövetség nevében mint annak elnöke megköszönöm a meghívást ezekre a történelmi jelentőségű napokra, amelyek nemcsak a visszaemlékezés és a hálaadás, hanem a jövőbe tekintés ideje is.

A Luther Márton Szövetség 1835 óta működik a lutheránus egyházak egyik szervezeteként számos országban, Chilétől kezdve Dél-Afrikán át és több európai országban is. Szoros kapcsolatban vagyunk azokkal az egyházakkal is, amelyekben szervezetileg nem létezik a munkánk, így nem utolsósorban a Romániai Evangélikus-Lutheránus Egyházzal is. Célunk többek között a teológiai képzés és továbbképzés, a gyülekezetek istentiszteleti életének és a munkatársak kép-